Recensie: Wim Helsen 'Niet mijn apen, niet mijn circus.' ***1/2

Arenberg Antwerpen
zaterdag 9 april 2022

foto © Karolina Maruszak

Recensie:
"De realiteit is een flutverhaal." Daarom neemt Wim Helsen in zijn nieuwe show 'Niet mijn apen, niet mijn circus.' zijn publiek opnieuw mee in een realiteit die lijkt op de onze, maar die een geheel eigen logica kent. Wim Helsen loodst de toeschouwers langs herkenbare frustraties over wachtmuziekjes en bureaucratie, via het onbekende fenomeen van stadsgeiten en de vergeten groente brokkel, naar de fundamentele vraag van de voorstelling: "En waar is hier de clou van die mop?". De weg leidt via Kafkaiaanse situaties naar een kort citaat van de meester van de absurditeit zelf. Wim Helsen toont zich als vanouds een doemdenker eerste klas en ziet achter elke schijnbaar onschuldige uitspraak of ervaring een heel uitgebreid en ingewikkeld plot dat vaak zo absurd is dat een normaal denkend mens er nooit op zou komen. En toch … Toch weet Wim Helsen zijn hersenspinsels zo weer te geven dat je haast probleemloos meegaat in deze 'nieuwe logica'. Maar wanneer het totaal onlogische plots toch zeer plausibel lijkt, doorprikt hij zijn eigen verhaallijn en zet hij zijn publiek weer op het verkeerde been. Zoals altijd bij Wim Helsen, is ook 'Niet mijn apen, niet mijn circus.' doorspekt van de humor waar je best even je verstand bij houdt.

U hebt ze ongetwijfeld al in het straatbeeld gezien, de verkeersborden met daarop: "Neem je mijn parkeerplaats, neem dan ook mijn handicap!" De meesten van ons hebben ongetwijfeld de wenkbrauwen wel eens gefronst wanneer ze deze zin lazen, maar wat als we dat ook echt eens zouden doorvoeren? Waartoe zou ons dit leiden? In 'Niet mijn apen, niet mijn circus.' neemt theatermaker Wim Helsen je onder andere mee in een zoektocht naar het antwoord op deze vraag. Wat als we de logica van dit schijnbaar onschuldig verkeersbord nu eens doortrekken voorbij de grens van de logica? Hoe ver kunnen we daarin gaan? En nu hij toch bezig is, geeft hij als bonus ook een verklaring voor de 'i' in het woord 'hand-i-cap'. Het valt zeer te betwijfelen of deze uitleg ook steek houdt, maar ze past perfect in de zoektocht naar een eigen logica achter de dingen. En vooral … het levert enkele schitterende momenten van humor op.
Wim Helsen bedient zich van herkenbare frustraties zoals het eindeloos lange wachtmuziekje en de toon van de telefoniste wanneer je naar een hulplijn belt om het publiek mee te nemen in een heel uitgebreid verhaal dat steeds absurder wordt. Wie heeft zich noch nooit bedenkingen gemaakt bij de goesting om je verder te helpen wanneer een telefoniste afneemt met: "Ja!?!" Het verschil is dat Wim Helsen al die bedenkingen ook effectief uitspreekt en er een heel verhaal aan gaat breien dat hoe langer hoe complexer en absurder wordt. Automatisch word je meegezogen in een wereld van brandende voertuigen en comedians met een slechte mop waarin Mafalda levens probeert te redden terwijl de telefoon gaat. Het klinkt hier misschien totaal

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.

onlogisch, maar wanneer Wim Helsen het vertelt, lijkt het quasi evident. Hij kan het zo beeldig en uitgebreid omschrijven dat je bijna naast het brandende autowrak staat. En net wanneer je volledig mee bent in deze nieuwe realiteit, doorprikt hij zijn verhaal met een zeer logische observatie. Je wordt als toehoorder uitgedaagd om mee te gaan in een zijsprong van het oorspronkelijke verhaal, in een nieuwe logica, zonder de 'normale logica' uit het oog te verliezen.

En daarin zit het plezier van het spel dat Wim met zijn publiek speelt. Niet alleen kan je hartelijk lachen om de absurditeit waarin je verzeild geraakt, je moet ook steeds alert blijven voor de verschillende elementen van het verhaal die hij als puzzelstukjes in de voorstelling verstopt. Soms wordt een verhaallijn abrupt onderbroken om een andere op te starten. En dan zit je plots weer op de hoofdlijn. 'Niet mijn apen, niet mijn circus.' is een voorstelling waar je best je hoofd goed bij blijft houden. Maar als je daar in slaagt, zie je op het einde van de voorstelling alle puzzelstukjes weer braaf in elkaar vallen en past alles.

'Niet mijn apen, niet mijn circus.' is in grote lijnen op te delen in twee grote blokken: het verhaal van de boete dat uiteindelijk afdwaalt tot in een bakkerij en "de mop gelijk een braderij". Het is daarbij opvallend dat het eerste deel, hoewel ook daar soms rare sprongen gemaakt worden, nog goed te volgen is. De verhaallijn neemt meer dan eens absurde bochten, maar al bij al blijft er een link met de realiteit. Een citaat van Franz Kafka leidt tot een grap die misschien initieel raar overkomt, maar perfect thuishoort in de kafkaiaanse traditie. Wim Helsen heft uit het niets een lied aan in een brabbeltaaltje dat hier en daar flarden van Engelse woorden bevat, maar waarvan de inhoud op wonderbaarlijke wijze toch begrijpelijk wordt omwille van de gebaren en mimiek. Zelfs de vraag: "Hoe praat een kever?" is op een bepaald moment absoluut relevant.

Maar in het tweede deel van de voorstelling zijn de bokkensprongen in het verhaal toch net te absurd. Er is geen water, maar plots is er dan wel een kanaal … en een vijver. Het lijkt wel of de toverhoed net iets te vaak een deus ex machina als een wit konijn moet bovenhalen om het verhaal los te trekken uit de modder waarin het wegzakt. Wanneer Wim Helsen op plastische wijze omschrijft hoe een kind via de slokdarm van een onthoofde geit tot in het maagje van het beest kruipt, is hij ons toch even kwijt.

En toch … En toch zitten ook in dit stuk van de show enkele van de puzzelstukken die netjes op zijn plaats vallen. Het zijn broodkruimeltjes die je helpen om je weg te vinden naar het slot van het verhaal, waar alle lijntjes mooi bij elkaar komen. Wanneer in het slot de zin: "Ik weet hoe lastig het is om heel je leven in dezelfde grap vast te zitten." valt, wordt absurditeit plots filosofische reflectie. 'Niet mijn apen, niet mijn circus.' is ineens meer dan zomaar een onzinnig verhaaltje. En daar toont cabaretier Wim Helsen zich opnieuw een meester in zijn genre.

< Sascha Siereveld >

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.